

Slutbetänkandet SOU 2018:61

Ju2018/04023/Å

Rättssäkerhetsgarantier vid användning av vissa hemliga tvångsmedel

Medieföretagens branschorganisation TU – Medier i Sverige (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och har följande synpunkter.

Sammanfattning

Enligt TU:s mening är det av största vikt att hemliga tvångsmedel inte kan användas på ett sätt som riskerar att röja källskyddet i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det är just därför som användningen av flera tvångsmedel är försedda med sådana begränsningar.

TU anser vidare att hemliga tvångsmedel generellt är mycket problematiskt då det är osäkert hur de regler som finns för att skydda personer som meddelar uppgifter till medier verkligen fungerar i praktiken.

För närvarande finns det flera olika förslag som på olika sätt berör de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att använda olika hemliga tvångsmedel. TU vill framhålla behovet av att förhållandet mellan det grundlagsskyddade källskyddet och behovet av att effektivt kunna bekämpa samt spåra hot mot mediehusen grundligt utreds för att säkerställa att detta kan föras in i all den lagstiftning som gäller för de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet. Sättet på vilket mediehusen får information och delar med sig av information är under ständig utveckling. Det är därför oerhört viktigt att grundlagsskyddet och myndigheternas behov av hemliga tvångsmedel grundligt utreds i syfte att uppnå bästa effekt och skydd. Mediehusens granskning av samhället, de styrande och inte sällan den kriminella delen av samhället bygger på att källskyddet upprätthålls. TU förordar därför att detta särskilt utreds.

Personkretsen

Utredningen föreslår att hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation endast får avse kommunikation där den åtgärden riktas mot deltar i och att avlyssningen omedelbart ska avbrytas om den misstänkte inte deltar i kommunikationen. Detta stärker enligt TU rättssäkerheten.

Avlyssningsförbudet

Meddelare har ett starkt skydd genom tryckfrihetsförordningen. Meddelarfriheten fyller en oerhört viktig funktion då den bidrar bland annat till ökad insyn och minskad korruption. Det är därför oerhört viktigt att uppgiftslämnare är säkra på att anonymiteten skyddas av såväl mediehus som staten. Utredningen lyfter fram att bara förekomsten av kontakt mellan en person med tystnadsplikt och en annan vara känsligt. TU anser att denna känslighet definitivt också gäller kontakter med journalister och mediehus. Konsekvenserna för den som tar kontakt i syfte att lämna information kan bli mycket allvarliga om detta kommer ut.

Överskottsinformation

Utredningen föreslår att användningen av överskottsinformation ska ändras. TU anser att det finns en potentiell risk att den utvidgade rätten till användning av överskottsinformation kan leda till att information används i sådana syften som i sig inte skulle motivera användning av hemliga tvångsmedel.

Granskning, förstöring och dokumentation

TU anser att den dokumentationsskyldighet som föreslås i princip är positiv. TU vill dock framhålla att information om till exempel källan kan framgå av en sådan dokumentation även om en åtgärd avbrutits enligt RB 27 kapitel 22 §. TU anser därför att dokumentationen inte får vara av sådan art att den på något sätt riskerar källskyddet.

Stockholm den 26 november 2018

Jeanette Gustafsdotter, vd TU – Medier i Sverige